

Létání v zemi pólnočního slunce

Text a foto: Ole Anton Brekke • Český překlad: Klára Kudrnová

Pro nás, co žijeme na dalekém severu, jsou temné zimní dny a dlouhé noci přirozenou součástí života. Nakonec nám ale léto vše vynahradí a my si můžeme užívat spoustu denního světla a krásné, dlouhé večery nejen na jihu Norska, ale třeba i na souostroví Lofoty.

LOFOTY

Lofoty se rozkládají před severozápadním pobřežím Norska v Norském moři. Na úpatí strmě čnějících kuželů hor se na hladině hluboko zaříznutých fjordů zrcadlí siluety typických lofotských sídel s příznačnými červenými rybářskými chýšemi, tzv. rorbueri. Skupiny ostrovů Lofoty se táhnou zhruba 100 až 300 km na sever od polárního kruhu, leží tak ve stejných šířkách jako severní Aljaška. Zde před norským pobřežím však Golfský proud pečuje o poměrně mírné klima s průměrnými ročními teplotami 4,5 °C, tudíž zde nezamrzají přístavy. Ideálním obdobím k letecké návštěvě je zdejší léto s arktickými dlouhými dny a s trochou štěstí i s vlídným počasím. Nádherný mix moře, fjordů, strmých hor a rybářských usedlostí nabízí při pohledu shora zážitky, na které se jen tak nezapomíná.

• Po startu z letiště Bronnoysund (ENBN). Před námi proslulá hora Torghatten.

V létě 2014 počasí v Norsku létání opravdu přálo, a tak jsme se v červnu rozhodli vydat se s našimi ultralighty Atec 321 Faeta do země pólnočního slunce. Od mládí jsem toužil létat a snil o vlastním letadle. Sen se mi nakonec splnil a já konečně mohl využít překrásné počasí k tomu, abych se se svou Faetou vydal na daleký sever, tam,

kde v létě slunce nezapadá, tedy přes Bodø až na souostroví Lofoty, neboli do země pólnočního slunce.

NA SEVER

Chcete-li si zaletět na Lofoty, musíte se vydat, jak jinak, než na sever a překonat 66°33' s. š., tedy severní polární kruh. Severní polární kruh je vlastně hranicí

nejjižnější části polární oblasti, kde slunce zůstává nad nebo pod (v zimním období) horizontem celých 24 hodin. Díky vysokému tlaku, který se loni v létě držel nad Norskem po neobvykle dlouhou dobu, se mi poprvé v mé kariéře pilota podařilo konečně splnit své sny a prohlédnout si z výšky i úchvatnou přírodu lofotských ostrovů. Z městečka Stryn, kde jsem

se narodil, vyrostl a dodnes žijí, a které se nachází v hlubokých fjordech jihozápadního Norska, je to do Bodø asi 800 NM.

První část cesty nás zavedla na letiště Namsos (ENNM), regionální letiště ležící na břehu řeky Namsen, těsně za hranicemi stejnojmenného města, centra samosprávného územního celku Namsos. Byli jsme rozhodnuti při cestě dále na sever navštívit všechna letiště na naší cestě do Bodø. Prvním takovým se stalo letiště Brønnøysund (ENBN), známé především skalní horou Torghatten na ostrově Torget, která se nachází přímo v ose dráhy 22 tohoto letiště. Hora Torghatten je proslulá především díky svému přírodnímu tunelu, který ji

ve svém středu protíná. V průběhu doby ledové provrtaly voda a kamení z tajícího ledovce napříč horou otvor, který je 160 m dlouhý, 35 m vysoký a 20 m široký. Neobvyklá procházka tunelem skrz horu je výjimečnou turistickou lahůdkou. Bohužel je však tato hora nechvalně známá rovněž díky tragédii letu 710, jež se zde odehrála 6. května 1988. Letoun typu DHC Dash 7 vnitrostátní linky letecké společnosti Wideroe, který mířil z Namsos na letiště Brønnøysund, narazil při přiblížení do boku hory a všech 36 cestujících včetně posádky zahynulo. Tato událost dokazuje, jak složité je létat ve složitém počasí a záludných podmínkách, které v této části Norska panují.

• Odpočinek na křídle Faety na letišti Stokka, Sandnessjoen (ENST)

• Otočka zpět na Bodo

• Letiště Svolvær

Z letiště Brønnøysund jsme pokračovali dále na sever na letiště Stokka (ENST), ležící jižně od města Sandnessjøen. Teplota byla pro Norsko stěží uvěřitelných 33 °C! Byla téměř nejvyšší, co kdy byla v norské historii naměřena. Vysoká teplota pravděpodobně způsobí

bila i lehkou zmatenost místní ochranky, která nás po dotazu, kde bychom mohli najít nějaké osvěžení, nasměrovala přesně opačným směrem.

LOFOTY SE BLÍŽÍ

Další etapou ze Stokky byl překrásný přelet podél pobřeží s následným přiblížením směrem na Saltstraumen a následně dráhu 33 na letišti v Bodø. Saltstraumen je malá úžina s nejsilnějším přílivovým proudem na světě. Nachází se deset kilometrů jihovýchodně od města Bodø. Až 400 mil. m³ mořské vody se každých 6 hodin tlačí jejím úzkým korytem rychlostí kolem 40 km/h a vytváří tak vodní víry o průměru asi 10 m a hloubce 5 m. Tvoří spojnicí mezi vnějším fjordem Saltfjorden a větším vnitřním Skjerstadjfjorden. Je dlouhá tři kilometry a její šířka je pouhých 150 metrů. Rozdíl mezi hladinou přílivu a hladinou vnitřního fjordu může být až jeden metr. Když dochází k vyrovnávání hladin, je průliv na krátkou dobu vždy splavný pro lodě. Přes úžinu také vede jeden z mnoha monumentálních norských mostů, který se svou délkou 768 m řadí mezi ty nejdelší.

V určitém období léta je za polárním kruhem těžké rozpoznat, je-li zrovna noc či den, což ale platí i v zimě. Jelikož se za letní noci usíná dost obtížně, ulice jsou stále plné lidí. Létal jsem celý den až do dvou hodin ráno, když mi mé tělo naznačilo, že je čas si oddechnout a pokusit se alespoň o trochu spánku.

• Most přes úžinu Saltstraumen

KONEČNĚ LOFOTY

Následující den jsme konečně dosáhli Lofot. Toto souostroví je tradiční součástí kraje Nordland a právě v době naší návštěvy čelilo vzhledem k jeho severní poloze největším teplotním anomáliím. K příjemnému prožití léta tu ale přispívá i v chladnějších letech teplý Gofský proud.

Lofoty jsou proslavené svými úchvatnými horskými scenériemi, skalními masivy nejrůznějších tvarů a nedotčenou přírodou. Lepší než ptačí pohled na tohle všechno jsme si nemohli přát. Všechny lofotské ostrůvky jsme teď měli jako na dlani. Pohodové létání nám umožnilo naplno pocítit opravdovou svobodu a volnost, ➡

• Letiště Stokka, Sandnessjoen (ENST)

kteřá z této překrásné části země do slova vyzařuje.

Najdete tu ale i mělká jezera, půvabné chráněné zátoky, zálivy a otevřené moře s kamenitými plážemi. Stačí si jen vybrat jeden z ostrůvků s přistávací plochou, přistát a nechat se zlákat průzračně čistou vodou k příjemnému osvěžení za svitu nekončících slunečních paprsků. Jeden takový malý ostrov jsem si proto vybral při svém přeletu do Svølværu. Jmenuje se Skrova a je známý nejen klasickým rybolovem, ale i lovem velryb.

OSTROV SKROVA

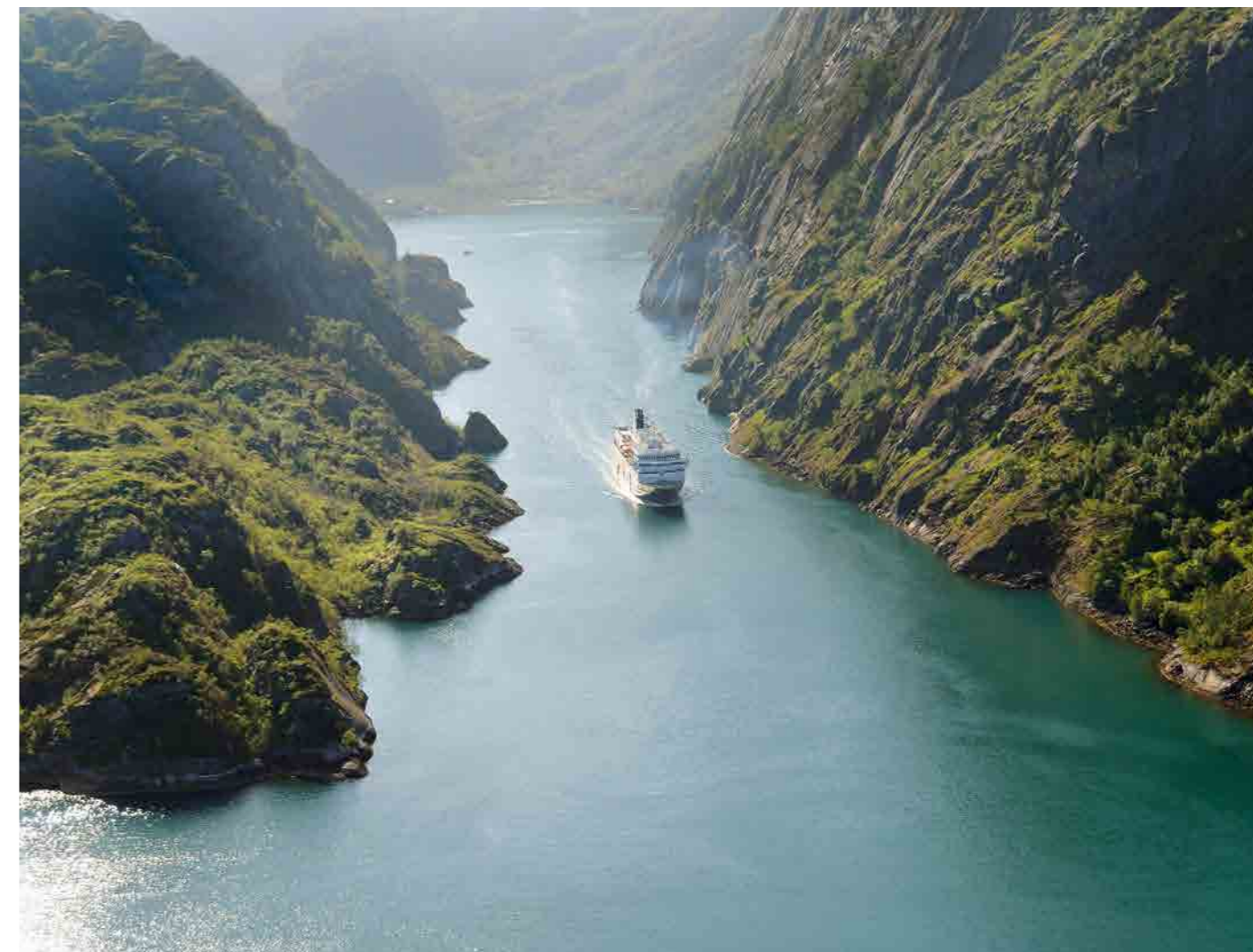
Jaké bylo překvapení, když jsem po přistání ve Svølværu (ENSH) potkal u dráhy letiště zcela náhodou svého přítele Espena Strinda, kapitána letadla Dash 7-300 norských aerolinek Widerøe, které tu mělo

• Dash 7-300 a Faeta na stojánce letiště Svølvær Helle (ENSH)

• Ostrov Skrova

• Úžina Raftsundet v Trollfjordu

mezipřistání před další cestou na sever. Espen je stejně jako já majitelem a pilotem letadla Atec 321 Faeta. Aby si odpočinul od práce profesionálního pilota, nalétá s Faetou ve volných chvílích alespoň ještě dalších 100 hodin ročně jen tak pro potěšení. V rychlosti jsme si s Espenem vyměnili pár leteckých zkušeností a vyrazili dál.

Ze Svølværu jsme letěli nad neméně známou úžinou Raftsundet. Z ní se mezi příkrými stěnami vysokých hor prodírá úzký, pouze 2 km dlouhý minifjord Trollfjord, do kterého se lze z úžiny dostat pouze 100 m širokým průplavem. Patří k nejúžasnějším norským fjordům, a tak si sem kromě turistických vyhlídkových lodí dělají krátkou odbočku i pravidelné linky trajektů norské přepravní společnosti Hurtigruten na své cestě z Bergenu do Kirkenes. Měli jsme to štěstí zahlédnout trajekt Hurtigruten, jak právě opouští Trollfjord a pomalu proplová mezi jeho mohutnými stěnami. Byla to příležitost porovnat obrovskou loď s okolními

masivy a uvědomit si tu velkou sílu přírody a malost člověka proti ní. Je to pohled, na který se jen těžko zapomíná.

V severní části Lofot jsme se však setkali s mlhou. Severozápadní větry sem od Severního moře přivály vlhký vzduch, který pak vyšplhal po úbočí hor do výšky, kde se vysrážel, a podkreslil tak panorama horských štítů bílou mlhovou peřinou. Jedná se o typický jev pro tuto oblast, nám však bohužel znemožnil pokračovat v letu. Před otočkou zpět na Bodø jsem ale stihl udělat alespoň pár pěkných záběrů.

Létání v takové zemi je jako sen, ale jen pokud je dobré počasí. Když počasí létání nepřeje, může to být vážně nebezpečné. Pokud máte štěstí na počasí a navíc spolehlivé a bezpečné letadlo, mohu vám takový výlet vřele doporučit. Je to velká zkušenost a neocenitelný zážitek nejen pro letce, ale samozřejmě i pro běžného turistu. Fjordy, zátoky, ostrovy, hory a půlnoční slunce – to se prostě musí vidět! Ne nadarmo jsem si svou Faetu pojmenoval „Dream Liner“. Prostě mě dovezla za svým snem.

LÉTÁNÍ V NORSKU

Veškeré potřebné informace pro létání v Norsku naleznete na stránkách www.ippc.no. Podání letového plánu před vstupem do norského vzdušného prostoru je povinné. Na větších národních letištích je třeba počítat s přistávacími a parkovacími poplatky. Pro administrativní zjednodušení vašich cest je výhodné využít možnosti zakoupení např. týdenní permanentky, platné na všech letištích po celém Norsku. Vše potřebné lze zajistit předem na stránkách norské státní společnosti pro leteckou dopravu www.avinor.no.